

Vidui

R. Elie Kaunfer – kaunfer@hadar.org

Understanding the Mahzor 5777

1) Biblical Source of Confession Speak to the children of Israel: A man or woman who does a sin toward a person, thus breaking faith with YHVH, and that person realizes his guilt, he shall confess the wrong that he has done... (Numbers 5:6-7)	במדבר פרק ה (ה) וידבר יקנוק אל משה לאמר: (ו) דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל ביקנוק ואשמה הנפש ההוא: (ז) והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו וחקמישתו יסף עליו ונתן לאשר אשם לו:
(Babylonian Talmud Shabbat 32a)	תלמוד בבלי מסכת שבת דף לב עמוד א
2) Who confesses? Our Rabbis taught (in a baraita): Whoever takes sick and will possibly die, we say to him: “Confess!” for all those condemned to die must confess. “Confess” – R Natan said: this is a general category: All those who will die need to confess. (Sifrei Bemidbar 2)	תנו רבנן: מי שחלה ונטה למות אומרים לו: התודה, שכן כל המומתין מתודין. ספרי במדבר פסקא ב "והתודו" - ר' נתן אומר זה בנה אב לכל המתים שטעונים וידוי
3) Why do we repeat the Confession? The commandment to confess is on the eve of Yom Kippur, with darkness. But the Sages said: A person should confess before he eats and drinks (on erev Yom Kippur), for perhaps he will lose his mind during the food and drink. And even though one confessed before eating and drinking, one must confess after	תוספתא מסכת כפורים (ליברמן) פרק ד הלכה יד מצות וידוי ערב יום הכפורים עם חשיכה אבל אמרו חכמים מתודה אדם קודם שיאכל וישתה שמא תטרף דעתו בתוך אכיל' ושתיה ואע"פ שהתודה קודם שיאכל וישתה צריך שיתודה לאחר אכילה ושתיה שמא אירע דבר קלקלה בסעודה ואע"פ שהתודה לאחר אכילה ושתיה צריך שיתודה ערבית ואע"פ שהתודה ערבית צריך שיתודה שחרית ואע"פ שהתודה שחרית צריך שיתודה במוסף

eating and drinking, for perhaps something bad happened during the meal. And even though one confessed after eating and drinking, one must confess in Shaharit (morning service). And even though one confessed after Shaharit, one must confess in Musaf (additional service). And even though one confessed after Musaf, one must confess in Mincha (afternoon service). And even though one confessed after Mincha, one must confess in Neilah (closing service), for perhaps something bad happened during the entire day. (Tosefta Kippurim 4:14)	ואע"פ שהתודה במוסף צריך שיתוד' במנחה ואע"פ שהתודה במנחה צריך שיתודה בנעילה שמא אירע בו דבר קלקלה כל היום כולו
What does one say [as the confession]? Rav: You know the secrets of eternity... Shmuel said: [You know the] depths of the heart... Levi said: And in Your Torah it is written... 4) R. Yohanan said: Master of the universe... Yehuda said: Indeed our iniquities are too many to enumerate, our sins too numerous to count. Hamnuna said: My God, Before I was formed I was of no worth, and now that I have been formed, it is as if I had not been formed. Dust am I in my lifetime, so much the more so in my death. Behold I am like a vessel full of shame and reproach. May it be Your will that I sin no more. And as for the sins that I have committed – wipe them away in Your mercy, but not through suffering. This is the confession that Rava recited all year long, and that Rav Hamnuna the Younger recited on the Day of Atonement.	תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד ב מאי אמר? - (1) אמר רב: אתה יודע רזי עולם. (2) ושמואל אמר: ממעמקי הלב. (3) ולוי אמר: ובתורתך כתוב לאמר. (4) רבי יוחנן אמר: רבון העולמים. (5) רבי יהודה אמר: כי עונותינו רבו מלמנות וחטאתינו עצמו מספר. (6) רב המנונא אמר: אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה יהי רצון מלפניך שלא אחטא ומה שחטאתי מרוק ברחמך אבל לא על ידי יסורין. והיינו וידויא דרבא כולה שתא.

Zutra said: These were recited only if one had not [already] said: Indeed we have sinned. But if one had said: Indeed we have sinned, no more is necessary. For Bar Hamdudi said: I was standing before Shmuel, and he was sitting. When the prayer leader arrived and said: Indeed we have sinned, he stood up. I thought: This is proof that this is the essence of confession. ma 87b	ודרב המנונא זוטא ביומא דכפורי. (7) אמר מר זוטרא: לא אמרן אלא דלא אמר אבל אנחנו חטאנו. אבל אמר אבל אנחנו חטאנו - תו לא צריך. דאמר בר המדודי: הוה קאימנא קמיה דשמואל, והוה יתיב, וכי מטא שליחא דצבורא ואמר אבל אנחנו חטאנו קם מיקם. אמר, שמע מינה: עיקר וידוי האי הוא.
4) Confession #1: Rav What should one say? Rav said: You know the secrets of the universe, [and the hidden mysteries of all life. You search the innermost recesses of the gut, and discern the deepest emotions of the heart. Nothing is ignored by You, and nothing is hidden from Your eyes.] (Babylonian Talmud, Yoma 87b, Mahzor, p. 197)	<u>תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד ב</u> מאי אמר? - אמר רב: אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם [וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חַי. אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי בֶטֶן, וּבוֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין דְּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִמֶּךָ עֵינֶיךָ].
5) Confession #2: Shmuel And Shmuel said: [You know] the depths of the heart, [and the secrets of the emotions you recognize. The imaginations of creatures are revealed before you, and our devices are not hidden from you. “Bearer of iniquity and rebellion” You are called. You are the one, YHVH our God, who knows that our end is the worm. Our sins we confess before you, YHVH our God. Incline Your ear to our requests.] (Geniza Fragment, HUCA 1 (1924): 380-1)	<u>תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד ב</u> ושמואל אמר: [אַתָּה יוֹדֵעַ] (מ)מַעֲמָקֵי (ה)לֵב וּסְתֵרֵי כְלִיּוֹת אַתָּה מְכִיר. יִצְרִי בְרִיּוֹת לִפְנֵיךָ גְלוּיִם וְעִשְׂתוֹנוֹתֵינוּ מִמֶּךָ לֹא נִכְחָדוּ. נוֹשֵׂא עוֹן וּפֹשַׁע נִקְרָאתָ אֹתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ שְׁאַתָּה יוֹדֵעַ שְׁאֲחֲרִיתָנוּ רִימָה. עוֹנוֹתֵינוּ אֲנוּ מֵתוֹדִים לִפְנֵיךָ יי אֱלֹהֵינוּ הִטָּה אֲנִיךָ לְבַקֵּשְׁתָּנוּ.
6) Confession #3: R. Yohanan Rabbi Yohanan said: Master of [all the] universe, [not (based) on our righteousness do we cast our supplications before You, but (based) on Your abundant mercy.] (Rashi to Babylonian Talmud, Yoma 87b)	<u>תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד ב</u> רבי יוחנן אמר: רבון [כל] העולמים. [לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֶנְחָנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּגֵינוּ לִפְנֶיךָ, כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים].
7) Confession #4: Rav Hamnuna Rav Hamnuna said: “My God, until I was created, I wasn’t worthy. And now that I have been created, it is as if I have not	<u>תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד ב</u> רב המנונא אמר: אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי.

been created. I am dust in my life, how much the more so in my death. Behold I am before you like a vessel full of embarrassment and shame. May it be Your will that I don't sin again. And that which I have sinned, erase in your mercy, but not through suffering. And this was the confession of Rava all year. (Babylonian Talmud, Yoma 87b)	עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי. הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה. יהי רצון מלפניך שלא אחטא ומה שחטאתי מרוק ברחמך אבל לא על ידי יסורין. והיינו וידויא דרבא כולה שתא.
8) Confession #5: Rav Biba Bar Avina R. Biba bar Avina said: How should a person confess on the eve of Yom Kippur? A person must say: I am aware/declare all that I did. I stood in an evil path, and all that I did, I will no longer do similar acts. May it be Your will, YHVH, my God, that you pardon me on all my iniquity, and forgive me all my rebellions, and atone for me for all my sins. (Vayikra Rabbah 3:3; cf. Y. Yoma 8:9; 45c)	<u>ויקרא רבה (מרגליות) פרשה ג</u> אמ' ר' ביבא בר אבינא כיצד צריך אדם להתוודות ערב יום הכיפורים, צריך אדם לומר מודע כל מה שעשיתי בדרך רע הייתי עומד וכל מה שעשיתי עוד איני עושה כמהו. יהי רצון מלפניך י"י אלהי שתמחול לי על כל עוונותי ותסלח לי על כל פשעי ותכפר לי על כל חטאי.
9) Confession #6: Rabbi Yehuda For our iniquities are too much to count, and our sins are greater than number. For our sins pass over our heads like a heavy burden, too heavy for us. If God were to watch iniquities, YHVH, who could stand? Though our iniquities testify against us, YHVH, act for your namesake. Though are rebellions are many and we have sinned against you. (Seder Rav Amram)	<u>סדר רב עמרם גאון סדר אשמורות ד"ה ועשרת ימים</u> רבי יהודה אמר כי עונותינו רבו מלמנות וחטאותינו עצמו מספר. [כי עונותינו עברו ראשנו כמשא כבד יכבדו ממנו. אם עונות תשמר יה' מי יעמוד אם עונותינו ענו כנו ילנק עשה למען שמה כי רבו משויבתינו לה קטאנו:]
10) Confession #7: Shmuel in Neilah What is the "Locking of the Gates" (Neilah)? Rav said: An additional Amidah, and Shmuel said: What are we? What is our life? [What is our kindness? What is our righteousness? What is our salvation? What is our strength? What is our might? What can we say before you, YHVH, our God and God of our ancestors? Are not all the heros like nothing before you, and the famous as if they never had existed, and	<u>תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד ב</u> מאי נעילת שערים? - רב אמר: צלותא יתירתא, ושמואל אמר: מה אנו מה חיינו, [מה חסדנו, מה צדקותינו, מה ישיענותנו, מה כחנו, מה גבורתנו. מה נאמר לפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, הלא כל הגבורים כאין לפניך, ואנשי השם כלא היו, וחקמים כבלי מדע, ונבונים כבלי השכל. כי רב מעשיהם תהו, וימי חיייהם תכל לפניך, ומותר האדם מן הבהמה און, כי הכל תכל.]

the wise as without wisdom, and the sage without knowledge. For most of their deeds are vapor, and the days of their lives vapor before you, and the pre-eminence of people over beasts is nothing, for all is vapor.] (Babylonian Talmud Yoma 87b; Mahzor, p. 455)	
11) What is the essence of Confession? Mar Zutra said: One only says [the above prayers] if one hasn't said: "But we have sinned." But if one said: "But we have sinned," nothing further is needed. For Rav Hamdudei said: I was standing before Shmuel, and he was sitting. When the prayer leader reached that point and said: "But we have sinned," [Shmuel] stood up. We can deduce from this that the essence of confession is this. (Babylonian Talmud, Yoma 87b)	<u>תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד ב</u> אמר מר זוטרא: לא אמרן אלא דלא אמר אבל אנחנו חטאנו. אבל אמר אבל אנחנו חטאנו - תו לא צריך. דאמר בר המדודי: הוה קאימנא קמיה דשמואל, והוה יתיב, וכי מטא שליחא דצבורא ואמר אבל אנחנו חטאנו קם מיקם. אמר, שמע מינה: עיקר וידוי האי הוא.
12) Essence of Al Cheit The essence of the confession "al chet" [for the sin of...] is...: by force, by will, by mistake, on purpose, hidden, open. But they lengthened it and put it in alphabetical order. (Shibbolei Haleket, 14th c. Italy, #319)	<u>ספר שבולי הלקט סדר יום הכיפורים סימן שיט</u> ועיקר וידוי על חטא הוא [בסימן] אר"ש זס"ג אונס רצון שגגה זדון סתר גלוי אבל האריכו בו וסדרוהו באלפא ביתא.
13) How do you physically confess? One beats one's chest with the fist. And in the Midrash of Kohelet (7:9), it says that "One beats on the heart to say: You caused me." (Magen Avraham, 17th c., OH 607:3) Why does one beat on the heart? To say that all is there. (Kohelet Rabbah 7:9)	<u>מגן אברהם סימן תרז ס"ק ג</u> ויכה באגרופ על החזה [כתבי האר"י]. ובמדרש קהלת איתא שיכה על הלב לומר אתה גרמת לי <u>קהלת רבה (וילנא) פרשה ז ד"ה ה והחי יתן</u> ולמה כותשין על הלב מימר דכלה תמן
14) Must you state your sins? One must detail the sin, as it says (Ex. 32:21) "Please, this nation sinned a great sin, and made for themselves gods of gold." - These are the words of R. Yehuda ben Bava. [But] R. Akiva said: "Happy is	<u>תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד ב</u> וצריך לפרוט את החטא, שנאמר (שמות לב:לא) "אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב" - דברי רבי יהודה בן בבא. רבי עקיבא אומר: אשרי נשוי פשע כסוי חטאה.

he whose transgression is forgiven, whose sin is covered” (Psalms 32:1). (Babylonian Talmud, Yoma 86b)	
15) Why state your sins? The reason to detail one’s deeds is so that he is embarrassed from his sins....The reason not to detail one’s deeds is so that he won’t be suspected of other sins. (Tosafot Gittin 35b, s.v. le-hosh)	<u>תוספות מסכת גיטין דף לה עמוד ב</u> וכן מפרט מעשיו כדי שיתבייש מחטאיו...לא יפרט מעשיו שלא יחשדוהו בשאר עבירות.
16) How Often to Confess the Same Sin? Our rabbis taught (in a baraita): Sins that one confessed this Yom Kippur, one should not confess them on another Yom Kippur. But if he repeated the sins, he must confess on Yom Kippur. If he didn’t repeat the sin, but he returned and confessed that sin, the following verse applies to him: “Like a dog returns to his vomit, so a fool repeats his folly” (Proverbs 26:11). R. Eliezer ben Yaakov said: How much the more so is he praised [if he repeats his confession]! As it is said: “For my rebellions I admit, and my sins are before me always” (Psalms 51:5). (Babylonian Talmud, Yoma 86b)	<u>תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד ב</u> תנו רבנן: עבירות שהתודה עליהן יום הכפורים זה - לא יתודה עליהן יום הכפורים אחר, ואם שנה בהן - צריך להתודות יום הכפורים אחר, ואם לא שנה בהן וחזר והתודה עליהן - עליו הכתוב אומר +משלי כו+ ככלב שב על קאו כסיל שונה באולתו. רבי אליעזר בן יעקב אומר: כל שכן שהוא משובח, שנאמר +תהלים נא+ כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד.
17) Why not Confess Again? How do the rabbis understand the reason R. Eliezer gave for “My sins are before me always”? Not that it should be in his eyes as if he never did the sin. Rather, he did it, but was forgiven. (Talmud Yerushalmi, Yoma 8:7, 45c)	<u>תלמוד ירושלמי מסכת יומא פרק ח דף מה טור ג ה"ז</u> מה מקיימין רבנן טעמא דרבי ליעזר וחטאתי נגדי תמיד שלא יהו בעיניו כאילו לא עשאן אלא כשעשאן ונמחל לו
18) How does one Confess? Come and hear: “And he confessed” (Lev. 5:5) If he confessed with words, he is liable (to bring an offering). If he did not confess with words, he is not liable. (Babylonian Talmud, Keritut 12a)	<u>תלמוד בבלי מסכת כריתות דף יב עמוד א</u> ת"ש: +ויקרא ה'+ והתודה, מודה בדברים - חייב, אין מודה בדברים - פטור <u>רמב"ם הלכות תשובה פרק א הלכה א</u> ויתודו וידוי דברים שנאמר והתודה אשר חטא עליה

One must confess using words, as it says (Lev. 5:5) “And he confessed that which he sinned.” (Rambam, Hilchot Teshuvah 1:1)	
6) Whose Fault is It? Rabbi Eliezer said: Moses was imputant toward heaven...The school of R. Yannai [supports this claim] from here: “These are the words which Moses spoke to the children of Israel....[near] Di-Zahav” (Deut. 1:1). What is “Di-Zahav”? The school of R. Yannai said: Thus said Moses before the Blessed Holy One: “Master of the Universe, because of the silver and gold which you caused Israel to have in overflowing abundance until they said ‘Enough!’ (Dai) - that caused them to make the golden calf.” R. Hiyya bar Abba said in the name of R. Yohanan: This is similar to a person who had a son. He washed and annointed him, fed him and gave him drink, and hung a purse of money around his neck. Then he placed him at the entrance of a brothel. What could the son do and not sin? (Babylonian Talmud, Berachot 32a)	<u>תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לב עמוד א</u> ואמר רבי אלעזר: משה הטיח דברים כלפי מעלה....דבי רבי ינאי אמרי, מהכא: (דברים א:א) [אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל... וְדִי זָהָב. מאי ודי זהב? אמרי דבי רבי ינאי, כך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די - הוא גרם שעשו את העגל... אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: משל, לאדם אחד שהיה לו בן, הרחיצו וסכו, והאכילו והשקהו, ותלה לו כיס על צוארו, והושיבו על פתח של זונות, מה יעשה אותו הבן שלא יחטא?
7) Whose Fault is It? R. Akiva said: One does not need [to specify the sins]. So why does Scripture say: “They made for themselves gods of gold?” Rather, God [HaMakom] said: “Who caused them to make gods of gold? I did, by increasing them with gold.” (Tosefta Kippurim 4:14)	<u>תוספתא מסכת יומא (כפורים) (ליברמן) פרק ד הלכה יד</u> ר' עקיבא אומ' אין צריך אם כן למה נאמ' ויעשו להם אלי זהב אלא כך אמ' המקום מי גרם להם שיעשו להם אלי זהב אני שהרביתי להם זהב

4) The Power of “We sinned” The people came to Moses and said: “We sinned” (Numbers 21:7)...this is to teach you the power of repentance: When they said “We sinned,” immediately they were accepted. (Tanhuma Hukat 46)	<u>מדרש תנחומא (בובר) פרשת חקת סימן מו</u> ויבא העם אל משה ויאמרו חטאנו (במדבר כ"א/ז)...ולהודיעך כח התשובה, כיון שאמרו חטאנו, מיד נתרצה להם
5) What does “But we sinned” mean? Our Rabbis taught (in a baraita): How does [the High Priest] confess? “I have transgressed, I have committed iniquity, I have sinned.” So with Moses, who said [about God] “bearer of transgression, iniquity and sin.” - These are the words of R. Meir. But the Sages say: “Transgressions” - these are willful... “Iniquity” - these are rebellions”... “All your sins” - these are by mistake, as it says: When a person sins by mistake (Lev. 4:2). And once he confesses about willful transgressions and rebellions, should he go back and confess about mistakes?! [No!] Rather, thus [the High Priest] confessed: “I sinned, and I transgressed, and I committed iniquity, I and my household...” So how does one explain Moses [order]: “bearer of transgression, iniquity and sin”? Moses said before God, “Master of the Universe, when Israel sins before you and does repentance, make their willful sins like sins of error.” (Babylonian Talmud, Yoma 36b)	תלמוד בבלי מסכת יומא דף לו עמוד ב תנו רבנן: כיצד מתודה? עויתי פשעתי וחטאתי... וכן במשה הוא אומר + שמות לד+ נשא עון ופשע וחטאה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עונות - אלו הזדונות... פשעים - אלו המרדים... לכל חטאתם - אלו השגגות, וכן הוא אומר + ויקרא ד+ נפש כי תחטא בשגגה. ומאחר שהתודה על הזדונות ועל המרדים חוזר ומתודה על השגגות? אלא כך היה מתודה: חטאתי ועויתי ופשעתי לפניך אני וביתי וכו' אלא מהו שאמר משה נשא עון ופשע וחטאה? אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, בשעה שישראל חוטאין לפניך ועושין תשובה - עשה להם זדונות כשגגות.

B Yoma 87b (<i>dfus</i> , Oxford Opp. Add. fol. 23, Munich 95): ממעמקי הלב	Abrahams Genizah fragment (also <i>Shibbolei Ha-Leket</i> #319): אתה יודע מעמקי לב	R. Hananel to B Yoma 87b: אתה יודע עומקו של לב	B Yoma 87b (Munich 6, JTS 1623 (EMC 271)): אתה יוד(י)ע מעמקי הלב	B Yoma 87b (JTS 218 (EMC 270)): אתה יודעת מעמקי הלב	Rif to B Yoma 87b: אתה יודע בעמקו של לב	Rosh to B Yoma 87b: אתה מבין תעלומות לב	R. Yeruham, p. 52a: אתה יודע תעלומות לב
---	---	--	--	--	---	---	---

18 All this has come upon us, yet we have not forgotten You, or been false to Your covenant 19 Our hearts have not gone astray, nor have our feet swerved from Your path, 20 though You cast us, crushed, to where the sea monster is, and covered us over with deepest darkness. 21 If we forgot the name of our God and spread forth our hands to a foreign god, 22 God would surely search it out, for He knows the secrets of the heart. 23 It is for Your sake that we are slain all day long, that we are regarded as sheep to be slaughtered. 24 Rouse Yourself! Why do You sleep, O Lord? Awaken, do not reject us forever! 25 Why do You hide Your face, ignoring our affliction and distress? 26 We lie prostrate in the dust; our body clings to the ground. 27 Arise and help us, redeem us, as befits your lovingkindness. - Psalm 44:18-27	תהלים פרק מד (יח) כָּל זֹאת בָּאתָנוּ וְלֹא שָׁכַחְנוּךָ וְלֹא שָׁקַרְנוּ בְּבְרִיתְךָ: (יט) לֹא נָסוּג אַחֲזֹר לִבֵּנוּ וְתַט אַשְׁרֵינוּ מִנִּי אֲרֻחָךְ: (כ) כִּי דִפִּיתָנוּ בְּמָקוֹם תַּנִּים וְתִכַּס עָלֵינוּ בְּצִלְמֹת: (כא) אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרַשׁ כַּפֵּינוּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים: (כב) הֲלֹא אֱלֹהִים יִחְקֹר זֹאת כִּי הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלָמוֹת לֵב: (כג) כִּי עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם נִחַשְׁבָנוּ כְּצֹאן טִבְחָה: (כד) עוֹרָה לָמָּה תִישָׁן אֲדֹנִי הִקִּיצָה אֶל תִּזְנוּחַ לְנִצָּח: (כה) לָמָּה פָנֶיךָ תִסְתִּיר תִשְׁכַּח עֲגִיבֵנוּ וְלִחְצָנוּ: (כו) כִּי שָׁחָה לַעֲפָר נַפְשֵׁנוּ דָבָקָה לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ: (כז) קוּמָה עֲזֹרְתָה לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חֲסִדָּךְ:
--	---

18 On the third day Joseph said to them: “Do this and you shall live, for I am a God-fearing man. 19 If you are honest men, let one of you brothers be held in your	בראשית פרק מב (יח) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וְחַיּוּ אֶת הָאֲלֹהִים אֲנִי יֹרָא:
--	---

place of detention, while the rest of you go and take home rations for your starving households; 20 but you must bring me your youngest brother, that your words may be verified and that you may not die.” And they did accordingly. 21 They said to one another: Indeed, we are guilty on account of our brother, because we looked on at his anguish, yet paid no heed as he pleaded with us. That is why this distress has come upon us. 22 Then Reuben spoke up and said to them: Did I not tell you, ‘Do no wrong to the boy?’ But you paid no heed. Now comes the reckoning for his blood. 23 They did not know that Joseph understood, for there was an interpreter between him and them. - Genesis 42:14-23	(יט) אם כִּנִּים אַתֶּם אַחֲיֵכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמָרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ הִבֵּיאוּ שָׂכָר רַעְבוֹן בְּתִיכֶם: (כ) וְאֵת אַחֲיֵכֶם הַקָּטָן תְּבִיאוּ אֵלַי וַיֵּאֱמָנוּ דְּבָרֵיכֶם וְלֹא תַמּוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ כֵן: (כא) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אָבֵל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת: (כב) וַיַּעַן רְאוּבֵן אֶתֶם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אֵל תִּחַטְּאוּ בְּיָלֵד וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וְגַם דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ: (כג) וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שָׁמַעַ יוֹסֵף כִּי הִמְלִיץ בֵּינֵהֶם:
It is written: If you find a person who has stolen a soul from his brethren... (Deut 24:7). You stole your brother. By your life I will be incited to exact payment from the praiseworthy among you, from those who sit in the chamber of hewn stone ten for the death penalty. It is written: “[A person who steals another man, and sells him or] is found in his hand, he shall surely die” (Ex 21:16). You sold him to the Ishmaelites. By your life, in the future Yishmael your son will be called to account for his sake, for on this matter it was decreed on R. Yishmael to face the death penalty, and on his ten colleagues, those put to death by Vespasian the Caesar. - <i>Bereishit Rabbah</i> 84:16 (Munich manuscript – ed. Theodor-Albeck, p. 1020)	בראשית רבה פד:טז כתי" כי ימצא איש גונב נפש מאחיו ואתם גונבים את אחיכם חייכם אני אגרה ואפרע מן המשובחים שבכם מיושבי לשכת הגזית עשרה להריגה כתי" ונמצא בידו מות יומת אתם מכרתם אותו לישמעאלים חייכם עתיד ישמעאל בניכם לגבות בשבילו שעל דבר זה נגזר על ר" ישמעאל להריגה ועל עשרת חביריו הרוגי אספייאנוס קיסר
When the Holy Blessed One created the trees, they were proud of their height, and stretched themselves higher and higher. But when the Holy Blessed One created iron, they lowered themselves and said: Woe to us that the Holy Blessed One already created the thing which will	מדרש אלה אזכרה. +[בית המדרש ח"ב, ע 64] כשברא הקדוש ברוך הוא את האילנות היו מתגאים בקומתן ומגביהין עצתן/עצמן/ למעלה למעלה, וכיון שברא הקדוש ברוך הוא את הברזל

cut us down. So too after the destruction of the Temple, the haughty ones of the generation [See the parallel usage in *Y Berakhot* 2:1; 4b, also in the context of mocking the Temple] were proud and said: What have we lost with the destruction of the Temple? Behold we have among us Torah scholars who will guide the world in His Torah and commandments. Immediately the Holy Blessed One gave into the heart of the Caesar of Rome to learn the Torah of Moses from the wise ones and the elders. He started with the book of Genesis and learned until he came to “And these are the laws (Ex. 21).” When he came to the verse: “One who steals a man and sells him...” (Ex. 21:16), he immediately commanded to fill the palace with shoes. [For the significance of this action, see Dan, *Aseret Harugei Malkhut*, p. 384, n. 35.] He sent for the 10 sages of Israel. They came before him, and he seated them in chairs of gold. He said to them: I have a deep question of law to ask you, just tell me the law, and the truth and the rule. They said: Say. He said to them: A person who steals another from his brethren of Israel, and mistreats him, and sells him: what is his judgment? They said to him: The Torah says: He shall surely die (Ex. 21:16b). He answered and said to them: If so, you are liable for death. They said: Why? He said to them: Because of the sale of Joseph, that his brothers sold him. If they were still alive, I would judge them. But now that they are not alive, you will bear the sin of your ancestors.

- *Beit Hamidrasch*, vol. 2, pp. 64-65

היו משפילין עצמן ואמרו אוי לנו שכבר ברא הקדוש ברוך הוא דבר שיכרות אותנו. כך אחר חרבן הבית היו פריצי הדור מתגאים ואמרו מה הפסדנו בזה שנחרב הבית הרי יש בינינו ת"ח שמדריכין את העולם בתורתו ובמצותיו. מיד נתן הקדוש ברוך הוא בלב הקיסר של רומי ללמוד תורת משה מפי חכמים וזקנים, והתחיל בספר בראשית והיה לומד עד שהגיע לואלה המשפטים, וכיון שהגיע לפסוק וגונב איש ומכרו וגו' מיד צוה למלאות פלטירו מנעלים, ושלח לקרוא לעשרה חכמי ישראל, ובאו לפניו והושיבן בקתדראות של זהב. אמר להם עומק הדין יש לי לשאול מכם ואל תאמרו לי כי אם הדין ואת האמת והמשפט. אמרו לו אמור. אמר להם ומי שגנב איש מאחיו של בני ישראל והתעמר בו ומכרו מה דינו? אמרו לו התורה אמרה מות יומת. ענה ואמר להם א"כ אתם חייבים מיתה, אמרו לו אמור למה, אמר להם על מכירת יוסף שמכרוהו אחיו, ואם הם היו בחיים הייתי דן אותם ועתה שאינם בחיים אתם תשאו עון אבותיכם.